

**GELOOF,
EN**

**HOOP
RAVAGE**

**NICK
CAVE**

**SEÁN
O'HAGAN**

**NICK CAVE
SEÁN O'HAGAN**

**GELOOF, HOOP
EN RAVAGE**

Vertaald door Daan Savert

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Vertaling: Daan Savert

Ontwerp omslag: Alex Merto / Andries Mol

Auteursfoto's: Megan Cullen (Nick Cave) en Lynette Garland (Seán O'Hagan)

Lay-out binnenwerk: Andries Mol / studio-mol.com

ISBN 978 90 435 4052 0

ISBN 978 90 435 4053 7 (e-book)

NUR 728

www.kokboekencentrum.nl

Oorspronkelijk uitgegeven door Canongate Books Ltd, Edinburgh, VK, onder de titel *Faith, Hope and Carnage*.

Engelstalige uitgave © 2022 Lightning Ltd (namens Nick Cave) and Seán O'Hagan
Nederlandse uitgave © 2024 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht
Alle rechten voorbehouden

Teksten van Nick Cave, overgenomen met welwillende toestemming van BMG Rights Management en Kobalt Music Publishing Ltd.

Brief en gedicht op p. 228-232 © Tiffany Barton

Fragment uit interview met Susie Cave: 'My Imagination Can Get a Little Bit Scary' door Eva Wiseman, © Guardian News & Media Ltd 2022.

Fragment uit *We Tell Ourselves Stories in Order to Live* van Joan Didion, © Everyman's Library, Alfred A. Knopf, 2006.

'Me and Bobby McGee', tekst en muziek van Kris Kristofferson en Fred Foster, © 1968 Combine Music Corp. Auteursrecht verlengd. Alle rechten voorbehouden aan Sony Music Publishing (US) LLC. Internationaal auteursrecht beschermd, alle rechten voorbehouden. Overgenomen met toestemming van Hal Leonard Europe Ltd.

'Church Going' van Philip Larkin. Uit *The Less Deceived* (2011). Overgenomen met toestemming van Faber and Faber Ltd.

KokBoekencentrum Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor mijn gezin
N.C.

Voor Kieran
S.O'H.

Een kleine jongen zal ze hoeden.

Jesaja 11:6

INHOUD

1. Schitterende ongelukken	11
2. Het nut van geloof	29
3. De onmogelijke zone	44
4. Liefde en een zekere dissonantie	60
5. Een soort verdwijning	80
6. Twijfel en verwondering	88
7. Een radicale intimiteit	122
8. Verbonden in verzet	141
9. Het wonderbaarlijke idee	152
10. Een reeks van alledaagse bloedbaden	174
11. Een prachtige, wanhopige wereld	206
12. Via Anita	216
13. Het ontvouwt zich	222
14. De God in de wolken	245
15. Absolutie	259
Epiloog	275
Nawoord	292
Twee jaar later	295
Dankwoord	307
Register	308

SCHITTERENDE ONGELUKKEN

Seán O'Hagan: Het verbaast me dat je bereid bent dit te doen, aangezien je al lang geen interviews meer hebt gedaan.

Nick Cave: Tsja, wie wil er nou wél een interview doen? Interviews zijn over het algemeen verschrikkelijk. Echt waar. Ze vreten je op. Ik haat ze. De hele opzet ervan is zo plat: je hebt een nieuw album uitgebracht, of een nieuwe film die je moet promoten, of een boek dat je moet verkopen. Na een tijdje ben je gewoon doodmoe van je eigen verhaal. Ik denk dat ik op een bepaald moment gewoon besepte dat dit soort interviews me niets opleveren. Het neemt alleen van alles weg. Ik moest naderhand altijd een beetje herstellen. Het was alsof ik mezelf weer bij elkaar moest harken. Zo'n vijf jaar geleden ben ik er dus mee gestopt.

En hoe voel je je dan over deze toezegging?

Ik weet het niet. Ik hou van gesprekken. Ik vind het fijn om te praten, om in contact te zijn met mensen. En wij hebben met z'n tweeën altijd van die breed uitwaaierende gesprekken gehad, dus toen je met het idee kwam, werd ik er toch wel nieuwsgierig naar waartoe het zou leiden. Zullen we gewoon kijken wat er gebeurt?

Toen ik je sprak in maart (2020), was net je wereldtournee afgelast vanwege de pandemie. Ik moet zeggen dat je toen opvallend filosofisch uit de hoek kwam.

Het was een vreemd moment, dat sowieso. Toen corona uitbrak en mijn manager, Brian, me vertelde dat we niet op tournee zouden gaan, voelde ik een enorm gat, alsof de grond onder mijn voeten wegzakte.

We hadden zoveel tijd en moeite gestoken in de livevertolking van *Ghosteen*: we hadden gerepeteerd met een tienkoppig achtergrondkoor en hadden er een uniek visueel spektakel van gemaakt. Zoveel werk, mentale energie en kosten. Toen ik hoorde dat het definitief niet doorging, was ik er in eerste instantie kapot van. Het raakte me in de kern van mijn wezen, want ik was nou eenmaal dat op tournee gaande wezen. Dat is wie ik was.

Nou, ik zal dit met de nodige voorzichtigheid zeggen, want ik weet hoe teleurgesteld de fans waren, maar heel eerlijk gezegd was dat gevoel van existentiële ineenstorting na een half uur alweer voorbij. Ik herinner me dat ik vervolgens in het kantoor van mijn manager stond en met iets van een schuldgevoel dacht: 'Fuck! Ik ga niet op tournee. En misschien wel een heel jaar lang niet.' Plotseling was daar een enorme opluchting, als een golf die door me heen spoelde, een soort euforie, maar ook meer dan dat – een krankzinnige energie.

Een gevoel van vrijheid en mogelijkheden, misschien?

Ja, maar dan ook echte vrijheid. Vrijheid in de vorm van machteloosheid, ironisch genoeg. Niet de vrijheid om iets te doen, maar de vrijheid om iets niet te doen. Ineens besepte ik dat ik gewoon thuis kon zijn met Susie, mijn vrouw, en dat was op zichzelf al geweldig, want onze relatie was altijd bepaald geweest door mijn vertrek en terugkomst. Nu kon ik ineens mijn kinderen zien, of gewoon in een stoel op mijn balkon zitten en boeken lezen. Het voelde alsof ik de toestemming kreeg om gewoon te *zijn*, in plaats van te doen.

En toen het maar voortduurde, was het alsof de tijd uit zijn voegen raakte, en de dagen in elkaar overvloeiden. Had jij ook dat gevoel?

Ja, de tijd leek veranderd. Het lijkt bijna fout om dit te zeggen, maar op een bepaalde manier hield ik van de vreemde ongebondenheid die dit me gaf. Ik vond het fantastisch om 's ochtends op te staan en weer een dag in het vooruitzicht te hebben waarin ik gewoon kon bestaan en verder niets hoefde te doen. De telefoon ging niet meer en al snel werden al mijn dagen heerlijk hetzelfde. Gek genoeg voelde het alsof ik weer een junkie was: het ritueel, de routine, de gewoonte.

Let wel: de vorige tournee, waarin we het album *Skeleton Tree* live speelden, was een van de meest bepalende periodes in mijn professionele leven: elke avond op dat podium, met die woeste energie die van het publiek afstraalde. Het is moeilijk om dat buitengewone gevoel van verbinding te overschatten. Het was levensveranderend. Nee, wat zeg ik, het was levensreddend! Maar het eiste ook een zware tol, zowel fysiek als mentaal. Dus toen de laatste tournee niet doorging, ging de aanvankelijke teleurstelling over in een gevoel van opluchting en, ja, een vreemde en eigenzinnige kracht. Ik voel me schuldig als ik dit zeg, omdat ik weet hoe vernietigend de pandemie voor zoveel mensen is geweest.

In de gesprekken die we toen hadden, werd duidelijk dat je al vroeg aanvoelde dat de lockdown een tijd voor bezinning zou zijn.

Dat voelde ik instinctief. Ik herinner me dat het me niet het moment leek om een onlineoptreden te doen vanuit mijn keuken, of vanuit mijn badkuip, of in mijn pyjama, of wat sommige artiesten in die dagen ook maar deden: al die spontane en in het oog springende uitingen van ‘we zitten in hetzelfde schuitje’. Het leek mij het juiste moment om als het ware in de geschiedenis te gaan zitten en na te denken. Ik had het idee dat de wereld me tuchtigde en me een les wilde leren. Ik maakte tijdens die coronazomer een rare periode van bezinning door. Ik zal het nooit vergeten: zitten op mijn balkon, eindeloos lezen, heel veel nieuw werk schrijven, het beantwoorden van vragen op *The Red Hand Files*. Het was een interessante tijd, ondanks het voortdurende gegons van angst en wanhoop op de achtergrond.

Ik weet nog dat we elkaar aan de telefoon hadden toen de pandemie nog maar net uitgebroken was, en dat jij zei: ‘Dit is menens.’

Ja, ik denk dat ik toen net iets gelezen had waardoor het me begon te dagen hoe immens krachtig dit virus was, en hoe extreem kwetsbaar we allemaal zijn, en hoe compleet onvoorbereid onze samenleving is. Jij en ik waren allebei nogal van slag door dat onzichtbare spook dat zich buiten de deur ophield. Iedereen was dat. Het voelde echt alsof de eindtijd was aangebroken, precies op het moment dat de wereld in

slaap was. Het voelde alsof het verhaal van ons leven, wat we ons daar ook maar precies bij voorstelden, door een onzichtbare hand aan flarden werd gescheurd.

Dit doet me denken aan het idee van het verstoorde narratief waarover ik je heb horen spreken toen je het had over de teksten die je schrijft: hoe zowel het onderwerp als de betekenis van je recentere nummers minder eenduidig zijn, ongrijpbarder.

Nou, precies. Mijn nummers zijn inderdaad abstracter geworden, bij gebrek aan een beter woord en, ja, minder gedomineerd door een traditioneel narratief. Op een gegeven moment werd ik het zat om teksten te schrijven in de derde persoon, met een gestructureerd verhaal, dat zich gehoorzaam van een begin naar een einde voortbewoog. Ik begon die vorm gewoon te wantrouwen. Het voelde oneerlijk om mensen elke keer met dit soort verhalen op te zadelen. Het voelde als een soort dwingelandij. Ik kreeg bijna het idee dat ik mezelf aan het verstoppen was achter deze nette, verzorgde verhaallijnen, omdat ik bang was voor alles wat er in mijn binnenste aan het borrelen was. Ik wilde teksten schrijven die op een of andere manier waarachtiger zouden zijn, authentieker en dichter bij mijn ervaring.

In het bijzonder je meer recente ervaring?

Ja. De ervaring van een barst die, als je het mij vraagt, voor de meeste mensen herkenbaar is. Maar puur vanuit een persoonlijk gezichtspunt kon ik niet langer mijn leven leiden binnen een eenduidig geordend verhaal. Het moment dat Arthur stierf werd alles anders. Dat besef van ontregeling, van een ontregeld leven, dat doordrenkte alles.

Het is moeilijk om naar dat moment terug te gaan, maar het is voor onze gesprekken belangrijk om er op een gegeven moment over te praten, omdat het verlies van mijn zoon mij zo diep gevormd heeft.

Dat begrijp ik helemaal. Dus het vertellen van een verhaal, hoe dramatisch ook, is totaal onbelangrijk voor je geworden in je nummers?

Ja, maar ik schrijf nog steeds zeer visuele nummers; het is meer dat de verhaallijnen meer verwrongen, verdraaid en gehavend zijn – de vorm zelf is traumatischer geworden. Mijn muziek begon een weergave te worden van het leven zoals ik het zie.

Dat gezegd hebbende, de nummers op mijn laatste paar albums zijn nog steeds narratief, maar de verhalen zijn eerst door de gehaktmolen gehaald. *Ghosteen*, bijvoorbeeld, vertelt nog steeds een verhaal. Sterker nog, het vertelt een groots, episch verhaal van verlies en verlangen, maar dan helemaal aan flarden en in gruzelementen.

Het is een ander soort verhaal, veel ambitieuzer, conceptueel zelfs.

Ja. Radicaal anders. Er is niets lineair aan die nummers. Ze nemen plot-seling een andere afslag, ze barsten open of, erger nog, ze verpulveren waar je bij staat. Deze nummers bestaan op hun eigen onberekenbare voorwaarden.

Ik heb het idee dat sommige fans niet helemaal gelukkig zijn met deze nieuwe richting in je muziek.

O ja, er zijn zeker een paar gepikeerde oudere fans die zouden willen dat ik weer zogenaamd ‘fatsoenlijke muziek’ ga schrijven, maar dat zie ik niet zo snel meer gebeuren. Er bestaat een diep heimwee naar die oudere nummers, en die achtervolgt onze band als een doezelige oude hond. Ik denk dat The Bad Seeds al zo lang hebben bestaan, in zoveel gedaantes, dat sommige mensen zich erg zijn gaan hechten aan het verleden of, om preciezer te zijn, hun eigen verleden, aan de zogenaamde goeie ouwe tijd. Het idee dat wij een ander soort muziek zouden maken lijkt voor hen bijna een soort verraad. En dat begrijp ik op een bepaalde manier ook wel. En toch mogen de nostalgie of sentimentele gevoelens van bepaalde fans van weleer de ontwikkeling die de band moet doormaken niet in de weg gaan zitten. Gelukkig zijn er heel veel mensen die volop bereid zijn met ons mee te reizen, om het heerlijke ongemak en het gevaar aan te gaan die horen bij het proberen van iets nieuws.

Als ik terugkijk, dan lijkt *Push The Sky Away*, het album dat je in 2013 uitbracht, al een signaal te zijn van wat er zou komen. Op dat album staan nummers als 'Higgs Boson Blues' en 'Jubilee Street', die op een of andere manier lossere en minder lineair klinken. Ben je het daarmee eens?

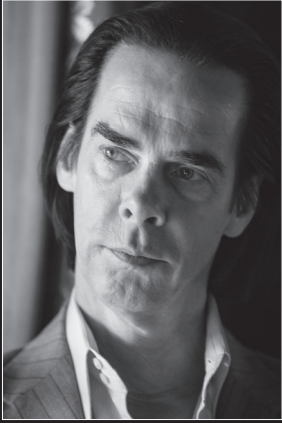
Nou, dat is inderdaad een belangrijk moment geweest, omdat Warren en ik toen voor het eerst samen de muziek schreven. Creatief gezien was dit een drastische verandering voor mij en ik had dit nooit verwacht: dat ik bij het schrijven van de muziek echt een partner zou hebben met wie ik zo'n zielsverwantschap heb. Dat was een radicale verandering die voortkwam uit mijn frustratie met de manier waarop ik het tot dan toe deed, namelijk een nummer schrijven en dat vervolgens aan de band presenteren.

Kunnen we het hebben over hoe *Ghosteen* gemaakt is, en in het bijzonder over de creatieve dynamiek tussen jou en Warren?

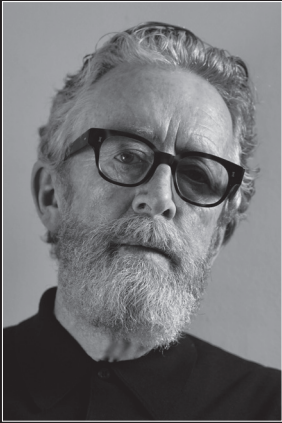
Ik denk dat de grote verandering was dat, toen we *Ghosteen* schreven, Warren en ik puur aan het improviseren waren. Ik speelde piano en zong, Warren was aan de gang met elektronica, loops, viool en synthesizer, en geen van ons tweeën wist precies wat we aan het doen waren of waar we heen gingen. We vielen simpelweg in dit geluid, volgden ons hart en onze kennis van elkaar als muzikale partners, richting deze nieuwheid. Er waren dagen dat we min of meer non-stop speelden. En dan waren er dagen dat we al het materiaal aan het ziften waren, en de stukjes verzamelden die interessant klonken. In sommige gevallen was dat misschien maar één minuutje muziek of één regel tekst. Daarna was het een kwestie van uit al die kleine fraaie brokjes nummers bouwen. De eerste fase van dat proces leek op het maken van een collage of een soort muzikale kunstinstallatie. Daarna gingen we aan de slag om boven op dat geheel de nummers te bouwen.

Dit klinkt, als ik dat mag zeggen, alsof jullie in zekere zin totaal onvoorbereid werkten.

Nee, dat is niet helemaal het geval. We waren niet zomaar wat aan het doen. We hebben een diepe, intuïtieve verstandhouding en, uiteraard,

Geloof, hoop en ravage is een betoverend boek over de turbulente levensreis van Nick Cave. Het verkent existentiële vragen over geloof, kunst, muziek, vrijheid, verdriet en liefde en stapt zonder terughoudendheid Caves leven in, van zijn vroege jeugd tot het heden, met inbegrip van zijn liefdes, zijn onwankelbare arbeidsethos, de dood van zijn zoon en zijn opmerkelijke metamorfose in recente jaren. Dit boek is een weerslag van intieme gesprekken met journalist Seán O'Hagan en reikt ladders van hoop en inspiratie aan, gebracht door een ware visionair.

Nick Cave is dichter en singer-songwriter, bekend van Nick Cave and The Bad Seeds. Hun laatste album *Ghosteen* wordt beschouwd als hun beste album ooit.

Seán O'Hagan is een vooraanstaande Ierse journalist en schrijver, onder andere werkzaam voor *The Guardian*.

'Dit prachtige boek is een klaagzang, een feest, een schreeuw, een seculier gebed, een strijdkreet, een meditatie en een voortreffelijke verwoording van de menselijke conditie. Het beneemt je de adem.'

- THE GUARDIAN

'Een zeer interessante beschouwing over kunst en de kernwaarden in ons leven.' - LEO BLOKHUIS

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT